

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 116/2023-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti **Dopravné stavby, a. s.**, Námestie sv. Michala 171/4, Jaslovské Bohunice, IČO 36 834 921, zastúpeného advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a prokurista Mgr. Michal Bizoň, LL.M., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Obdo/16/2021 z 18. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1Obdo/16/2021 z 18. augusta 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 23Cbi/31/2016 sa žalobca [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], domáhal proti sťažovateľovi ako žalovanému určenia popretej pohľadávky, ktorú si žalobca prihlásil v reštrukturalizácii sťažovateľa a ktorá bola správcom sťažovateľa následne v celom rozsahu popretá, čo sa týka právneho dôvodu a výšky. Okresný súd rozsudkom č. k. 23Cbi/31/2016-337 z 30. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zastavil konanie v časti o určenie pohľadávky vo výške 3 665 eur a vo zvyšku určil, že žalobca je veriteľom v poradí inej vymáhateľnej pohľadávky v celkovej výške 61 747,25 eur, a to z titulu istiny v sume 61 709,75 eur

a z titulu nákladov z uplatnenia pohľadávky v sume 37,50 eur na základe zodpovednosti za škodu spôsobenú žalobcovi prevádzkovou činnosťou sťažovateľa, prihlásenej prihláškou pohľadávky poradové č. 1, zapísanou v zozname pohľadávok pod poradovým číslom F 344 v reštrukturalizačnom konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 25R/3/2016 na majetok sťažovateľa. Okresný súd zároveň priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 88,80 %. Na základe odvolania podaného sťažovateľom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) ako odvolací súd rozsudkom č. k. 31CoKR/13/2019-381 z 26. mája 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil vo výrokoch II a III a žalobcovi priznal proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutému uzneseniu o odmietnutí dovolania podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že najvyšší súd sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP svojvoľne posúdil ako dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP, aby následne dovolanie odmietol pre nevymedzenie dovolacieho dôvodu spôsobom podľa § 432 ods. 2 CSP. Takýto spôsob posúdenia dovolania najvyšším súdom považuje za nedôvodný a formalistický. V danom prípade nič nedávalo podklad na to, aby najvyšší súd predmetný dovolací dôvod podradil pod § 421 ods. 1 CSP. Sťažovateľ dovolací dôvod nevymedzil v zmysle § 432 ods. 2 CSP, pretože vo svojom dovolaní ani nenamietal, že by súd prvej inštancie a odvolací súd vec nesprávne právne posúdili, a rovnako ani netvrdil, že by rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej právnej otázky. Sťažovateľ v dovolaní jednoznačne namietal, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za nesprávny procesný postup sťažovateľ označil postup v rozpore s § 124 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), podľa ktorého okresný súd a odvolací súd „*rozhodli mimo rámec podanej prihlášky*“, keď žalobca v prihláške uplatnil ako právny dôvod vzniku pohľadávky nárok na náhradu škody a ušlého zisku, pričom podľa neho „*škoda vznikla porušením povinnosti dlžníka ako zhotoviteľa stavby...*“, teda podľa sťažovateľa malo ísť o subjektívnu zodpovednosť sťažovateľa spočívajúcu v jeho zavinenom konaní, avšak tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd určili právny dôvod vzniku pohľadávky na základe zodpovednosti sťažovateľa za škodu spôsobenú žalobcovi prevádzkovou činnosťou, t. j. z titulu objektívnej zodpovednosti. Bez ohľadu na to, či bola dovolacia argumentácia sťažovateľa správna alebo nie, považuje za nespravodlivé, že najvyšší súd sa ňou ani len nezaoberal. Aplikácia a výklad procesného kódexu najvyšším súdom sa pri posudzovaní dovolania sťažovateľa natoľko odchýlili od znenia príslušných ustanovení, že bol zásadne popretý ich účel a význam. Postupom najvyššieho súdu došlo pri posudzovaní dovolacieho dôvodu uplatneného sťažovateľom v dovolaní ku konaniu v rozpore s § 440 CSP, ako aj v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa z dôvodu formalistického a svojvoľného posúdenia uplatneného dovolacieho dôvodu najvyšším súdom.

5. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00) všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, a tým aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v civilnom konaní. Takýmto predpisom je aj Civilný sporový poriadok.

6. Právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny sa v civilnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú § 419 a nasl. CSP. Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v § 419 až § 423 a v § 431 až § 435 CSP.

7. Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. I. ÚS 593/2017, II. ÚS 423/2018, II. ÚS 363/2020).

8. Na základe uvedených právnych názorov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, pričom po jeho preskúmaní konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení zaoberal dovolaním sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok krajského súdu, jeho dovolanie riadne preskúmal, keďže však prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodiť z § 420 písm. f) CSP a dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, následne sformuloval svoj záver o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu *prima facie* nemožno považovať za neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone. Za situácie, keď najvyšší súd dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o neprípustnosti dovolania, nebol povinný vecne preskúmať v ňom obsiahnuté argumenty sťažovateľa.

9. Vo vzťahu k sťažovateľom v ústavnej sťažnosti uplatnenej ťažiskovej námietke, v zmysle ktorej najvyšší súd svojvoľne posúdil sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP ako dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP napriek tomu, že naplnenie dôvodu zmätočnosti malo spočívať v nesprávnom procesnom postupe okresného súdu a krajského súdu, ktoré v rozpore

s § 124 ods. 4 zákona o konkurze „*rozhodli mimo rámeček podanej prihlášky*“, ústavný súd poukazuje na konštantnú judikatúru najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu, podľa ktorej pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* [odmietnutia spravodlivosti (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017, uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 324/2021 zo 4. augusta 2021)].

10. Vychádzajúc z obsahu argumentácie sťažovateľa uplatnenej v dovolacom konaní, ako aj v ústavnej sťažnosti, možno vyhodnotiť, že dovolacia námietka založená na tom, že sťažovateľ rozporuje právny dôvod vzniku spornej pohľadávky, keď podľa jeho názoru z prihlášky pohľadávky do reštrukturalizácie je zrejmé, že ide o nárok na náhradu škody podľa § 420 Občianskeho zákonníka, teda nárok založený na subjektívnej zodpovednosti sťažovateľa za škodu, a nie nárok v zmysle § 420a Občianskeho zákonníka založený na objektívnej zodpovednosti, skutočne neindikuje vadu zmätočnosti spočívajúcu v nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu. Už krajský súd totiž sťažovateľovi vysvetlil, že o postup v rozpore s § 124 ods. 4 zákona o konkurze nejde, ak žalobca v prihláške označí ako právny dôvod vzniku pohľadávky podľa § 29 ods. 1 písm. c) zákona o konkurze náhradu škody, ktorý zároveň aj fakticky opíše, pričom v podrobnostiach poukáže na listiny, ktoré mechanizmus vzniku škody a jej výšku podrobne vymedzujú a ktoré tvoria prílohu prihlášky (k tomu pozri aj body 15 a 16 odôvodnenia napadnutého uznesenia). Následne je povinnosťou súdu uplatnený nárok právne kvalifikovať, teda ho subsumovať pod konkrétne ustanovenie Občianskeho zákonníka o náhrade škody. Z tohto dôvodu právny názor najvyššieho súdu, v zmysle ktorého sa predmetná námietka týka nesprávneho právneho posúdenia veci, a teda by za splnenia zákonných podmienok mohla založiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 CSP, nemožno považovať ani za formalistický, ani za svojvoľný.

11. Pokiaľ za danej situácie najvyšší súd vo vzťahu k dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP uzavrel, že sťažovateľ nevymedzil dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, a preto je potrebné dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietnuť, rozhodol spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok vyslovene umožňuje.

12. Na základe uvedeného ústavný súd v napadnutom uznesení nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných ustanovení Civilného sporového poriadku (upravujúcich prípustnosť dovolania a dovolacie dôvody v civilných veciach), ktorý by mohol vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom na spravodlivé súdne konanie. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil možnosť porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu